

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Одеський національний медичний університет
Кафедра хірургічної стоматології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи ОНМедУ

Бдуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Хірургічна стоматологія дитячого віку»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: «Стоматологія»

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року) та освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності І 1 «Стоматологія» галузі знань І «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 24 квітня 2025 року).

Розробники: завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Гулюк А.Г.,
завуч кафедри, , ас.Лунгу К.В., доц.Крикляс В.Г., доц.Дмитрієва Н.Б., доц.Лунгу В.І.,
доц.Пасечник А.М., доц.Пасечник О.В., ас.Парасочкіна В.В., ас.Ташін А.Е., ас.Куйтуклу М.Д.,
ас.Крикляс К.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри хірургічної стоматології
Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри

Анатолій ГУЛЮК

Погоджено із гарантом ОПП

Анатолій Гулюк

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 29.08.2025 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
доцент

Володимир Крикляс

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від “ ” 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від “ ” 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань	Денна форма навчання
	22 «Охорона здоров'я»	Обов'язкова дисципліна Семестр VI-VII
		Лекції (20 год.)
Кредитів: 6	Спеціальність	Семінарські (0 год.)
	221«Стоматологія»	Практичні (88 год.)
Годин: 180		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (72 год.)
Рік навчання - 3-4	Рівень вищої освіти	Форма підсумкового контролю – дифзалік
	другий (магістерський)	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ, ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: підготовка лікаря-стоматолога, який:

- володіє сучасними методами діагностики хірургічних захворювань та пошкоджень щелепно-лицевої ділянки, способам їх профілактики і лікування,
- вміє організувати роботу хірургічного відділення поліклініки,
- вести необхідну медичну документацію,
- має сформований науковий підхід до вивчення основних проблем хірургічної стоматології, що потребують подальшого поглиблення та вивчення;
- може виступати в ролі експерта при виникненні спірних питань в лікуванні, який додержуються принципів деонтології та лікарської етики, і готовий до самовідданого служіння своєму народу.

Завдання:

- особливостям діагностики, клінічних проявів, лікування та профілактики запальних захворювань м'яких тканин та кісток обличчя,
- особливостям пухлин і пухлиноподібних утворень щелепно-лицевої ділянки,
- особливостям травматичних пошкоджень м'яких тканин, зубів та щелеп,
- особливостям вроджених незрощень губи та піднебіння, аномалій вуздечок губ та язика у дітей ,
- підготовка лікаря, здатного після закінчення інтернатури працювати в лікувально-профілактичних стоматологічних установах різного рівня.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальні (ЗК):

ЗК 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
ЗК 8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації..
ЗК 9. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 11.Здатність працювати в команді.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК):

СК 1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
СК 2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.
СК 3. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.
СК 5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
СК 6. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
СК 7. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.
СК 9. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.
СК 14. Спроможність ведення нормативної медичної документації.
СК 16. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та ЩЛО.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1.Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за списком 2)

ПРН 2.Збирати інформацію про загальний стан пацієнта, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів щелепно-лицевої ділянки, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 5).

ПРН 3.Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за списком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань(за списком 2).

ПРН 4.Визначати остаточний клінічний діагноз дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 8.Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 9.Визначати характер режиму праці, відпочинку та необхідної дієти при лікуванні стоматологічних захворювань (за списком 2) на підставі попереднього або остаточного клінічного діагнозу шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН 11.Проводити лікування основних стоматологічних захворювань за існуючими алгоритмами та стандартними схемами під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи (за списком 2.1).

ПРН 21Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2, 2.2) для різних верств населення в різних умовах (за списком 6).

ПРН 22.Виконувати медичні стоматологічні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу (за списками 2,2.1) для різних верств населення та в різних умовах (за списком 7).

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- принципи обстеження дітей лікарем-стоматологом: значення спеціальних та допоміжних методів обстеження для диференційної діагностики стоматологічних захворювань
- етіологію та патогенез основних хірургічних стоматологічних захворювань, їх вплив на органи та системи дитячого організму, клінічні прояви стоматологічної патології порожнини рота та показання до застосування різних методів лікування в хірургічній стоматології;
- профілактику, клініку та лікування запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, захворювань скроне-нижньощелепних суглобів, травми зубів, щелеп, а також вогнепальних, термічних, хімічних пошкоджень обличчя, порожнини рота та шиї, стоматоневрологічних захворювань у дітей;
- сучасні уявлення про біологічну суть новоутворень, їх особливості, профілактику, діагностику, принцип лікування і диспансеризації дітей з онкозахворюваннями,
- принципи обстеження, діагностики і комплексного лікування, вроджених та набутих дефектів і деформацій щелепно-лицевої ділянки, об'єм лікування, очікувані результати таких операцій, методики операцій, розроблених на кафедрі хірургічної стоматології ОНМедУ;
- основні етапи і методики проведення стоматологічних операцій, питання асептики, принципи та методи анестезіології, загального та місцевого знеболення

вміти:

- проводити обстеження щелепно-лицевої ділянки, включаючи: обстеження м'яких тканин обличчя, скроне-нижньощелепних суглобів, слинних залоз, регіонарної лімфатичної системи, , аналіз оглядових, панорамних, прицільних дентальних та контрольних рентгенограм, томограм,;
- розробляти план та тактику лікування захворювань щелепно-лицевої ділянки;
- встановлювати первинний (попередній) діагноз на основі аналізу одержаних результатів та визначати показання до стоматологічних втручань;
- здійснювати організаційно-методичну роботу;
- вести санітарно-освітню роботу серед населення;
- дотримуватись правил охорони праці та техніки безпеки.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 КУРС

Тема 1. Особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лицевої ділянки у дітей. Обстеження дітей з стоматологічними захворюваннями.

Розвиток щелепно-лицевої ділянки. Особливості розвитку та будови верхньої та нижньої щелеп, скронево-нижньощелепного суглобу. Жувальні та мімічні м'язи. Строки формування, прорізування та зміни зубів. Особливості кровопостачання та іннервації м'яких тканин та щелеп.

Основні етапи розвитку органів і систем організму дитини, що безпосередньо впливають на перебіг основних хірургічних стоматологічних захворювань.

Значення особистого спілкування лікаря з дитиною. Емоційні фактори, пов'язані із захворюваннями, пошкодженнями і дефектами обличчя та лікуванням, що проводиться. Деонтологія та лікарська етика в хірургічній стоматології і щелепно-лицевій хірургії.

Збір суб'єктивних даних дитини:

Скарги на момент звернення до медичної установи.

Анамнез хвороби: розвиток захворювання, його динаміка, попереднє лікування.

Анамнез життя: спадкові, перенесені та супутні захворювання, спадковість, алергологічний анамнез.

Об'єктивне обстеження: загальний стан, свідомість. Обстеження органів і систем у стаціонарі.

Обстеження щелепно-лицевої ділянки. Огляд обличчя. Пальпація. Огляд органів та м'яких тканин порожнини рота, обстеження зубів. Загальноклінічні, лабораторні та спеціальні методи дослідження. Дослідження функції рухових і чутливих нервів. Обстеження слинних залоз та їх проток, скронево-нижньощелепних суглобів, лімфатичного апарату обличчя та шиї. Встановлення характеру та величини дефектів і деформацій тканин обличчя і порожнини рота, стан навколишніх тканин. Оцінка ступеня анатомічних, функціональних і естетичних порушень.

Об'єктивні методи дослідження із застосуванням сучасної діагностичної апаратури. Рентгенологічні. Морфологічні методи. Методи функціональної діагностики:

Тема 2. Види знеболення при оперативних втручаннях у дітей

Види місцевого знеболення. Неін'єкційні методи місцевого знеболення. Ін'єкційні методи. Спосіб безголкової ін'єкції.

Класифікація методів знеболення в стоматології і щелепно-лицевій хірургії

Аплікаційне знеболення. Техніка, показання та протипоказання, можливі ускладнення.

Інфільтраційна (термінальна) анестезія. Показання і протипоказання до використання.

Знеболення при хірургічних втручаннях на верхній щелепі. Провідникове знеболення..

Внутрішньо- та зовнішньоротові способи. Показання та протипоказання до застосування. Помилки, ускладнення, їх профілактика та лікування.

Знеболення при хірургічних втручаннях на нижній щелепі. Регіональне (стовбурове) знеболення. Внутрішньо- і зовнішньоротові способи знеболення. Показання і протипоказання до застосування. Помилки, ускладнення, їх профілактика та лікування.

Загальні ускладнення: реакції з боку серцево-судинної системи і ЦНС - зомління, колапс; анафілактичний шок, інші алергічні реакції. Надання невідкладної допомоги.

Загальне знеболення при операціях в щелепно-лицевій ділянці

Показання до застосування загального знеболення залежно від обсягу та характеру оперативного втручання і стану дитини.

Невідкладні стани і принципи реанімації в стоматологічній практиці

Невідкладні стани під час виконання стоматологічних втручань, які потребують термінової лікарської допомоги: респіраторні ускладнення, серцево-судинні, коматозні, шоківі прояви та ін.

Тема 3. Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей

Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей. Будова тимчасових та постійних зубів, строки прорізування та розсмоктування коренів. Показання, протипоказання до видалення зубів у дітей. Техніка видалення та інструментарій. Особливості видалення тимчасових та постійних зубів у дітей різного віку на нижній щелепі. Загальні та місцеві ускладнення під час та після видалення зубів у дітей, методи їх лікування та профілактика.

Тема 4. Запальні процеси щелеп: гострі та хронічні періодонтити, гострі та хронічні періостити, гострий та хронічний одонтогенний та неодонтогенний (гематогенний, травматичний) остеомієліти.

Гострий періодонтит. Класифікація. Гострий серозний та гнійний періодонтит, загострення хронічного періодонтиту. Етіологія, патогенез патологічна анатомія, шляхи поширення інфекційного процесу. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, хірургічне лікування.

Хронічний періодонтит. Класифікація. Клінічна та рентгенологічна діагностика, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.

Операції: резекція верхівки кореня зуба, гемісекція, ампутація кореня зуба, реплантація, трансплантація зуба та інші.

Операція реплантації зубів (види операцій, методика видалення і обробка зуба). Особливості приживлення зуба після реплантації. Показання до операції та техніка її виконання на різних групах зубів. Можливі ускладнення і прогноз.

Утруднене прорізування зубів.

Одонтогенний та неодонтогенний періостит щелеп у дітей Етіологія, класифікація. Клінічні прояви, діагностика, методи лікування.

Тема 5. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп у дітей Особливості анатомо-фізіологічної будови щелеп у дітей різного віку в аспекті виникнення остеомієліту. Етіологія та патогенез розвитку захворювання. Теорії виникнення. Класифікація остеомієліту щелеп.

Діагностика, клініка, невідкладна медична та хірургічна допомога, реабілітація таких дітей. Особливості клінічних проявів гострого одонтогенного остеомієліту, медикаментозне та хірургічне лікування, профілактика захворювання. Ускладнення, лікування та профілактика.

Гострий неодонтогенний остеомієліт щелеп у дітей.

Хронічний остеомієліт щелеп у дітей (одонтогенний, неодонтогенний). Класифікація, етіологія, патогенез, клініко-рентгенологічні форми захворювання. Закономірності клінічного перебігу у дітей різного віку. Рентгенологічні ознаки та строки формування секвестрів, показання до секвестрэктомії. Діагностика, диференційна діагностика, методи лікування різних форм хронічного остеомієліту. Ускладнення та їх профілактика. Реабілітація дітей, які перенесли хронічний остеомієліт.

Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти щелепно-лицевої ділянки. Класифікація, етіологія, патогенез лімфаденітів ЩЛД у дітей. Клінічні ознаки та закономірності перебігу гострих та хронічних одонтогенних і неодонтогенних лімфаденітів.

Тема 6. Запальні захворювання м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей: лімфаденіти, абсцеси, флегмони, фурункули, карбункули.

Одонтогенні та неодонтогенні абсцеси щелепно-лицевої ділянки.

Класифікація абсцесів. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика поверхневих та глибоких абсцесів. Принципи лікувальної тактики Одонтогенні та неодонтогенні флегмони щелепно-лицевої ділянки.

Класифікація флегмон ЩЛД. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика та лікування флегмон, розташованих навколо верхньої і нижньої щелепи. Ускладнення флегмон та їх профілактика.

Фурункули та карбункули щелепно-лицевої ділянки.

Одонтогенний гайморит у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика та лікування гострого та хронічного одонтогенного гаймориту. Етіологія, патогенез. Класифікація. Гострий одонтогенний гайморит. Методи діагностики і лікування. Хронічний одонтогенний гайморит: класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи хірургічного і консервативного лікування.

Ороантральні сполучення. Клініка, діагностика, показання до їх закриття. Методи оперативних втручань. Профілактика виникнення ороантральних сполучень.

Тема 7. Специфічні запальні процеси (туберкульоз, актиномікоз, сифіліс, ВІЧ-інфекція та СНІД). Клініка, діагностика, диференційна діагностика та лікування Клінічні прояви СНІД та ВІЛ-інфекції в ЩЛД у дітей.

Тема 8. Гострі та хронічні захворювання слинних залоз.

Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика та лікування гострого епідемічного, неепідемічного вірусного та гострого бактеріального паротитів. Методи обстеження слинних залоз.

Особливості клінічного перебігу, діагностика, диференційна діагностика та лікування калькульозного сіалоаденіту.

Класифікація хронічних запальних захворювань слинних залоз. Клініко-рентгенологічна характеристика паренхіматозного та інтерстиційного сіалоаденітів.

Тема 9. Запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС) у дітей.

Гострі запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба у дітей.

Особливості будови скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС) у дітей залежно від віку. Класифікація захворювань СНЩС. Методи обстеження СНЩС. Клінічні прояви гострого артрити СНЩС. Ревматоїдний та ревматичний артрит. Діагностика, диференційна діагностика, принципи комплексного лікування. Ускладнення та їх профілактика.

Хронічні запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба у дітей.

Етіологія, патогенез розвитку захворювання. Особливості клінічних проявів хронічного артрити та вторинного деформівного артрити СНЩС. Анкілоз СНЩС, як ускладнення гострого артрити. Клініко-рентгенологічний симптомо-комплекс одно- та двобічного кісткового анкілозу. Діагностика, диференційна діагностика, принципи лікування та реабілітації.

Тема 10. Доброякісні та злоякісні пухлини, пухлиноподібні утворення м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей. Класифікація, етіологія та патогенез. Принципи діагностики, диференційна діагностика, методи лікування та реабілітація дітей з новоутвореннями. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань з приводу пухлин.

Пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей

Судинні новоутворення м'яких тканин. Етіологія. Класифікація. Діагностика та диференційна діагностика гемангіом і лімфангіом Методи лікування капілярних, кавернозних та мішаних гемангіом. Клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика та лікування ліпом, фібром, міом. Класифікація, особливості клініки та лікування невусів.

Патогномонічні симптоми, особливості діагностики, диференційна діагностика епідермоїдних і дермоїдних кіст, тератом, атером папілом. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, особливості лікування вроджених серединних та бічних кіст і нориць шиї.

Нейрофіброматоз. Особливості клінічних проявів, діагностики та лікування нейрофіброматозу у дітей. Прогноз захворювання.

Тема 11. Остеогенні пухлини кісток обличчя у дітей (остеобластокластома, остеома, остеоїд-остеома). Етіопатогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, методи лікування остеоми, остеоїд-остеоми, остеобластокластоми. Диференційна діагностика гігантклітинного та банального епулісу.

Одонтогенні новоутворення щелеп у дітей (амелобластома, одонтома, цементома). Особливості гістологічної будови, клініко-рентгенологічні форми амелобластоми. Діагностика, диференційна діагностика та методи лікування амелобластами у дітей.

Пухлиноподібні новоутворення щелеп – одонтогенні кісти. Класифікація кіст щелеп у дітей. Клінічна картина, методи діагностики, диференційна діагностика, тактика хірургічного лікування фолікулярної, резидуальної, фісуральної, первинної кісткової кіст та кіст прорізування). Способи лікування кіст: цистектомія та цистотомія щелеп. Особливості клінічних проявів, рентгенологічна картина та лікування кіст, що вросли у верхньощелепну пазуху.

Пухлиноподібні новоутворення щелеп – неодонтогенні кісти. Клінічна картина, методи діагностики, диференційна діагностика, тактика хірургічного лікування

Пухлиноподібні новоутворення кісток ЩЛД: фіброзна остеодисплазія, фіброзна остеодистрофія, херувізм, епулід. Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика фіброзної остеодисплазії. Банальний епулід: клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.

Тема 12. Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз

Анатомічна будова, топографічна анатомія слинних залоз у дітей різного віку. Особливості клінічного перебігу та рентгенологічна картина плеоморфної та мономорфної аденоми. Особливості проявів та хірургічного лікування ретенційних кіст малих слинних залоз, ранул та кіст типу «піщового годинника». Діагностика, диференційна діагностика пухлин та пухлиноподібних новоутворень слинних залоз.

Тема 13. Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей. Злоякісні пухлини нижньої щелепи

Класифікація. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин. Принципи лікування та диспансеризації.

Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей. Злоякісні пухлини верхньої щелепи

Класифікація. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин.

Злоякісні пухлини язика. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин.

Злоякісні пухлини слизової оболонки порожнини рота. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин.

Злоякісні пухлини губ. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин.

Злоякісні пухлини шкіри обличчя. Базаліоми. Етіологія, патогенез, сучасні методи діагностики. Особливості клінічного перебігу, патогномонічні рентгенологічні ознаки, диференційна діагностика злоякісних пухлин.

Тема 14. Травматичні пошкодження м'яких тканин.

Класифікація, етіологія, особливості клінічних проявів травматичних пошкоджень м'яких тканин (забиття, гематома, садна, рани). Види хірургічної обробки. Строки проведення та методика первинної хірургічної обробки (ПХО) ран без та з дефектом тканин.

Травматичні пошкодження зубів та кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей. Опіки, відмороження. Травматичні пошкодження зубів у дітей (забій, вивихи, переломи). Травматичні пошкодження кісток ЩЛД у дітей – переломи верхньої та нижньої щелепи. Переломи вилицево-орбітального комплексу та вилицевої дуги у дітей. Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Статистика, етіологія. Класифікація. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, особливості лікування в різному віці та реабілітація таких хворих. Види іммобілізації. Показання до проведення остеосинтезу у дітей. Комбінована та поєднана травма ЩЛД у дітей. Класифікація, етіологія, особливості клінічних проявів, клініка, діагностика та принципи лікувальної тактики щодо опіків та відморожень ЩЛД у дітей. Первинна медична допомога при опіках хімічного генезу та електроопіках. Методи визначення площі опіку. Клініка, діагностика та лікування опікового шоку.

Тема 15. Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки у дітей. Короткі вуздечки губ та язика. Мілкий присінок. Показання, строки та види хірургічного втручання при коротких вуздечках губ і язика, мілкому присінку.

Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки. Розщілини губи.

Статистика, класифікація, етіологія, причини виникнення вроджених незрощень верхньої губи. Клініка, діагностика, строки та методи хірургічного лікування. Комплексна реабілітація хворих.

Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки. Вроджені розщілини піднебіння. Статистика, класифікація, етіологія, причини виникнення вроджених розщілин піднебіння. Клініка, діагностика, строки та методи хірургічного лікування. Проблеми хірургічного лікування дітей з двобічним нескрізним розщілинами піднебіння. Етапи ортодонтичної та логопедичної реабілітації хворих з розщілинами піднебіння. Супутні розщілинам верхньої губи та піднебіння синдроми, причини розвитку, принципи визначення методів комплексної реабілітації, участь щелепно-лицевого хірурга в реабілітації хворих.

Тема 16. Анкілоз скроне-нижньощелепного суглобу. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, особливості лікування в різному віці, реабілітація хворих.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3 КУРС

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п\с	СРЗ
Тема 1. Особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лицевої ділянки у дітей. Обстеження дітей з стоматологічними захворюваннями.	6	2	2	2
Тема 2. Знеболювання хірургічних втручань в ЩЛД у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару. Місцеве знеболювання тканин, види, техніка виконання. Ускладнення та їх профілактика. Сучасні місцево-знеболювальні засоби, їх вибір, способи визначення переносимості анестетиків. Загальне знеболення в умовах поліклініки та стаціонару. Види, показання.	4		2	2
Тема 3. Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей. Умови та техніка виконання, інструментарій. Ускладнення під час та після видалення зубів, їх лікування та профілактика. Кровотеча з лунки видаленого зуба, патогенез та способи зупинки. Альвеоліт. Діагностика, лікування.	8	2	2	4
Тема 4. Періодонтит гострий і хронічний. Одонтогенний та неодонтогенний періостит щелеп. Клініка гострого та хронічного періоститу. Діагностика, диференційна діагностика. Хірургічне лікування. Показання до комплексного лікування. Ускладнення їх лікування та профілактика	8	2	2	4
Тема 5. Гострий одонтогенний та неодонтогенний остеомієліт щелеп у дітей. Хронічний одонтогенний та первинно-хронічний остеомієліт щелеп. Етіологічні аспекти. Клініка, діагностика, диференційна діагностика. Методи хірургічного та комплексного лікування. Реабілітаційні заходи. Ускладнення та їх лікування. Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти ЩЛД у дітей. Клінічний перебіг, діагностика, диференційна діагностика. Методи лікування. Ускладнення	8		4	4

та їх профілактика.				
Тема 6. Одонтогенні, неодонтогенні абсцеси та флегмони ЩЛД. Класифікація, клініка та діагностика залежно від локалізації запального вогнища. Хірургічне лікування та його ускладнення. Проведення профілактичних заходів. Загальні положення комплексного лікування. Фурункули та карбункули ЩЛД. Класифікація, діагностика, диференційна діагностика, лікування. Ускладнення та їх профілактика.	8	2	2	4
Тема 7 Специфічні захворювання: актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, СНІД та ВІЛ-інфекція та їх прояви в ЩЛД у дітей. Діагностичний алгоритм. Принципи лікування.	4		2	2
Тема 8. Запальних процесів в слинних залозах у дітей. Гострі та . хронічні захворювання слинних залоз у дітей.	8	2	2	4
Тема 9 Гострі та хронічні запальні захворювання СНЩС у дітей.	6		2	4
Разом годин	60	10	20	30

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ / СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ / ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1.Теми лекційних занять

№ п/п	Тема лекцій	Години
1	Тема 1,2. Лекція 1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД) у дітей. Місцеве та загальне знеболювання у дітей (види та методи місцевого знеболювання у дітей; показання, протипоказання).	2
2	Тема 3. Лекція 2. Показання, протипоказання до видалення зубів у дітей, техніка виконання; інструментарій для видалення зубів. Особливості видалення тимчасових та постійних зубів у дітей, профілактика ранніх та пізніх ускладнень.	
3	Тема 4,5. Лекція 3. Загальна характеристика особливостей перебігу запальних процесів тканин ЩЛД у дітей. Гострі та хронічні періостити. Гострий та хронічний остеомієліт лицевих кісток. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні форми захворювання. Закономірності прояву у дітей різного віку. Діагностика, диференційна діагностика, методи лікування, ускладнення та їх профілактика. Запальні одонтогенні кісти щелеп від тимчасових та постійних зубів.	2
4.	Тема 6,7. Лекція 4. Запальні процеси м'яких тканин ЩЛД у дітей (абсцеси, флегмони, лімфаденіти, фурункули, карбункули). Закономірності клінічного перебігу, діагностики, диференційної діагностики та комплексного лікування. Специфічні запальні захворювання.	2
5.	Тема 8,9. Лекція 5. Анатомо-фізіологічні особливості будови слинних залоз, СНЩС. Запальні	2

	захворювання слинних залоз, скронево-нижньощелепного суглобу у дітей. Анкілоз, вторинний деформівний остеоартроз (ВДОА) скронево-нижньощелепного суглобу (СНЩС). Закономірності клінічного перебігу, діагностики, диференційної діагностики та лікування. Анатомо-фізіологічні особливості будови скронево-нижньощелепного суглобу (СНЩС). Анкілоз, вторинний деформуючий остеоартроз (ВДОА) СНЩС. Закономірності клінічного перебігу, діагностики, диференційної діагностики та лікування.	
	Разом	10

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

5.3. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кільк. годин
1.	Тема 1-2. Практичне заняття 1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин і органів ЩЛД у дітей. Обстеження дитини з хірургічними стоматологічними захворюваннями. Особливості об'єктивного обстеження та збору скарг у дітей. Визначення психо-емоційного стану дитини та мотивування необхідності лікування у лікаря-стоматолога. Знеболювання хірургічних втручань у дітей в умовах амбулаторії та стаціонару.	2
2.	Тема 3-4. Практичне заняття 2. Операція видалення тимчасових та постійних зубів у дітей. Умови та техніка виконання, інструментарій. Ускладнення під час та після операції видалення зубів, їх лікування і профілактики. Кровотеча з лунки видаленого зуба, патогенез, способи зупинки. Альвеоліт, діагностика, лікування. Періодонтити тимчасових та постійних зубів. Клініка, діагностика та хірургічне лікування. Ускладнення, їх діагностика та лікування.	2
3.	Тема 5. Практичне заняття 3. Одонтогенний та неодонтогенний періостит щелеп у дітей. Клініка, діагностика та хірургічне лікування. Ускладнення, їх діагностика та лікування. Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп у дітей. Клінічні прояви, методи діагностики та лікування. Операція видалення зубів при гострому одонтогенному остеомієліті щелеп у дітей. Дезінтоксикаційна терапія, можливі ускладнення, їх профілактика та усунення. Гострий неодонтогенний (гематогенний, травматичний) остеомієліт щелеп у дітей. Хронічний остеомієліт щелеп у дітей. Первинно-хронічний остеомієліт. Гострі та хронічні, одонтогенні та неодонтогенні лімфаденіти щелепно-лищевої ділянки. Клінічний перебіг, діагностика, диференційна діагностика, методи лікування. Ускладнення, їх профілактика.	2
4.	Тема 6-7. Практичне заняття 4. Одонтогенні та неодонтогенні абсцеси щелепно-лищевої ділянки. Одонтогенні та неодонтогенні флегмони щелепно-лищевої ділянки. Класифікація, клініка і діагностики в залежності від локалізації запального вогнища. Хірургічне лікування і його ускладнення. Проведення профілактичних заходів. Фурункули та карбункули щелепно-лищевої ділянки. Одонтогенний гайморит у дітей. Клінічні прояви, методи діагностики та лікування. Специфічні захворювання: актиномікоз, туберкульоз, сифіліс. СНІД та ВІЛ - інфекція: прояви в щелепно-лищевої ділянці у дітей. Діагностичний	2

	алгоритм. Принципи лікування.	
5.	Тема 8-9. Практичне заняття 5. Гострі (епідемічний та неепідемічний паротит, калькульозний та некалькульозний субмаксиліт), захворювання слинних залоз у дітей. Клініка, діагностика та лікування. Ускладнення, лікування та їх профілактика. Хронічні (паренхіматозний та інтерстиційний субмаксиліт) захворювання слинних залоз у дітей. Клініка, діагностика та лікування, профілактика. Гострі та хронічні запальні захворювання скронево-нижньощелепного суглоба у дітей. Вторинний деформуючий артроз, анкілоз. Причини розвитку, діагностика, диференційна діагностика, клінічний перебіг. Принципи та етапи медикаментозного та хірургічного лікування. Реабілітація таких хворих.	2
	Разом	20

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

№.	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1-2. Підготовка до практичного заняття 1	6
2	Тема 3-4. Підготовка до практичного заняття 1	6
3	Тема 5. Підготовка до практичного заняття 3	6
4	Тема 6-7. Підготовка до практичного заняття 4	6
5	Тема 8-9. Підготовка до практичного заняття 5	6
	Разом	30

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 4 КУРС

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	п\с	СРЗ
Тема 10. Пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей	22	2	12	8
Тема 11. Пухлини кісток обличчя у дітей	22	2	12	8
Тема 12. Доброякісні і злоякісні пухлини слинних залоз.	12	2	6	4
Тема 13. Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей.	12	2	6	4
Тема 14.. Травматичні пошкодження м'яких тканин, зубів і кісток щелепно-лицевої ділянки у дітей.	20		12	8
Тема 15. Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки у дітей.	26	2	16	8
Тема 16. Анкілози скроне-нижньощелепного суглоба.	6		4	2
Разом годин	120	10	68	42

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ / СЕМІНАРСЬКИХ / ПРАКТИЧНИХ / ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

№ п / п	Тема	Кільк. годин
1	Тема 10. Лекція 6..Доброякісні пухлини м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Класифікація, етіологія. Принципи діагностики, диференційна діагностика, методи лікування та реабілітація дітей з доброякісними новоутвореннями. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань на м'яких тканинах.	2
2	Тема 11. Лекція 7..Доброякісні пухлини та пухлиноподібні новоутворення кісток щелепно-лицевої ділянки. Етіологія, класифікація, діагностика, клінічна картина та лікування пухлин кісток. Діагностика, диференційна діагностика, особливості клінічного перебігу, принципи лікування злоякісних пухлин.	2
3	Тема 12. Лекція 8..Новоутворення слинних залоз. Етіопатогенетичні, клінічні характеристики, діагностика, диференційна діагностика. Етіологічні чинники, первинна верифікація та принципи лікування злоякісних новоутворень ЩЛД.	2
4	Тема 14. Лекція 9..Причини дитячого травматизму та його профілактика. Класифікація пошкоджень тканин щелепно-лицевої ділянки в дитячому віці. Діагностика, клінічні прояви пошкоджень м'яких тканин, зубів та кісток ЩЛД в дитячому віці.Закономірності клінічного перебігу, сучасні методи діагностики та лікування. Принципи пластичних операцій, що використовуються при хірургічній обробці ран. Наслідки травматичних пошкоджень тканин обличчя у дітей та їх ускладнення.	2
5	Тема 15 Лекція 10..Вроджені вади розвитку щелепно-лицевої ділянки у дітей. Статистика, етіологія, патогенез, класифікація, клінічна картина. Сучасні принципи лікування, диспансеризації та реабілітації таких дітей. Вади розвитку вуздечок губ та язика. Мілкий присінок ротової порожнини. Клінічні прояви, функціональні та естетичні порушення, принципи лікування. Вроджені розщілини верхньої губи та піднебіння: класифікація, клініка, діагностика та лікування. Принципи сучасних методів хірургічного усунення.Методи поетапного усунення вродженої розщілини піднебіння. Анкілоз СНЩС. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, особливості лікування в різному віці, реабілітація таких хворих.	2
Разом		10

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені

5.3.Теми практичних занять

№ п/п	Тема	Кільк. годин
1.	Тема 10. Практичне заняття 6. Пухлини м'яких тканин ЩЛД у дітей	6

	(гемангіома, лімфангіома, ліпома, міома, фіброма). Етіологія, клініка, діагностика, принципи та способи лікування. Ускладнення та їх профілактика. Показання до кровозаміщуючої терапії при проведенні оперативних втручань на м'яких тканинах.	
2.	Тема 10. Практичне заняття 7. Вроджені та набуті пухлиноподібні утворення м'яких тканин обличчя (епідермоїд, дермоїд, тератома, кісти та нориці шиї, атерома, папілома). Етіологія, патогенез, диференційна діагностика та особливості хірургічного лікування, профілактика ускладнень. Нейрофіброматоз. Етіологія, клініка, діагностика, комплексне лікування, та реабілітація	4
3.	Тема 11. Практичне заняття 8. Остеогенні (остеобластокластома, остеома, остеїд-остеома) та одонтогенні (амелобластома, одонтома, цементома) новоутворення щелеп у дітей. Етіологія, патогенез, діагностика, диференційна діагностика, клініка, методи хірургічного лікування. Ускладнення та шляхи їх попередження. Реабілітаційні заходи, етапність та об'єм втручань.	6
4.	Тема 11. Практичне заняття 9. Пухлиноподібні новоутворення щелеп-кісти (радикулярна, фолікулярна, резидуальна, фісуральна, первинна кісткова, кіста прорізування). Етіологія, патогенез. Методи діагностики, диференційна діагностика та способи хірургічного лікування. Реабілітація дітей після цистектомії та цистотомії.	4
5.	Тема 11. Практичне заняття 10. Пухлиноподібні новоутворення кісток ЩЛД: фіброзна остеодисплазія, херувізм, гіперпаратиреоїдна фіброзна остеодистрофія, епуліси. Етіопатогенетичні основи, клініка, діагностика, диференційна діагностика, принципи та методи лікування.	6
6.	Тема 12. Практичне заняття 11. Істинні пухлини та пухлиноподібні новоутворення слинних залоз (плеоморфна та мономорфна аденома, гемангіома, лімфангіома, кісти малих та великих слинних залоз). Діагностика, диференційна діагностика, клініка, принципи лікування. Післяопераційні ускладнення та їх профілактика.	6
7.	Тема 13. Практичне заняття 12. Злоякісні пухлини тканин ЩЛД у дітей. Класифікація, етіологія, патогенез, клінічні особливості перебігу, методи діагностики, диференційна діагностика. Первинна верифікація злоякісних пухлин. Принципи диспансеризації та лікування.	4
8.	Тема 14. Практичне заняття 13. Травматичні пошкодження м'яких тканин (забиття, гематоми, садна, рани, опіки, відмороження). ПХО різних видів ран. Показання до проведення протиправцевої та антирабічної вакцинації.	6
9.	Тема 14. Практичне заняття 14. Травматичні пошкодження зубів (забій, вивихи – повний, неповний, інтрузійний) кісток (переломи нижньої та верхньої щелеп, вилицевого комплексу) ЩЛД у дітей. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, особливості лікування в різному віці, реабілітація таких хворих. Комбінована та поєднана травма.	6
10.	Тема 15. Практичне заняття 15. Розщілини верхньої губи. Колобома, оро-фаціально-дигітальний синдром. Короткі вуздечки губ та язика. Мілкий присінок. Статистика, класифікація, етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, принципи, етапність, об'єм комплексного лікування та реабілітація хворих.	6
11.	Тема 15.. Практичне заняття 16. Розщілини піднебіння. Розщілини верхньої губи та піднебіння: причини розвитку, Комплексне лікування	4

	та етапи реабілітації дітей з вродженими вадами розвитку тканин ЩЛД. Внесок кафедри хірургічної стоматології в розвиток хірургії вроджених розщілин верхньої губи та піднебіння.	
12.	Тема 15. Практичне заняття 17. Вроджені розщілини піднебіння. Статистика, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, методи хірургічного лікування. Комплексна реабілітація дітей з розщілиною піднебіння. Вигодовування дітей з розщілиною піднебіння.	6
13.	Тема 16. Практичне заняття 18. Анкілоз СНЩС. Клініка, діагностика, диференційна діагностика, особливості лікування в різному віці, реабілітація таких хворих.	4
	Разом	68

5.4. Теми лабораторних занять

Льбораторні заняття не передбачені

6. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 10. Підготовка до практичного заняття 6,7	2
2	Тема 11. Підготовка до практичного заняття 8,9,10.	10
3	Тема 12. Підготовка до практичного заняття 11	4
4.	Тема 13. Підготовка до практичного заняття 12	4
5	Тема 14. Підготовка до практичного заняття 13,14	10
6	Тема 15. Підготовка до практичного заняття 15,16,17	10
7	Тема 16. Підготовка до практичного заняття 18	4
	Разом	44

7. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- *Форми навчання:*
- Дисципліна викладається у формі лекцій, практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.
- *Методи навчання:*
- **Лекції:** проблемні, лекції-візуалізації, обговорення клінічних ситуацій.
- **Практичні заняття:** бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань.
- **Самостійна робота:** самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з хворим.

-

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- **Форми поточного контролю:** усне опитування, тестування, оцінювання виконання

практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час рольової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

- **Форма підсумкового контролю:** диференційний залік.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час поточного контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

-
- До підсумкового контролю у формі диференційного заліку допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.
- Диференційний залік здійснюється: на останньому занятті (заняття виокремлюється як на останньому занятті з освітньої компоненти — при цикловій системі навчання).
- Методика проведення підсумкового (семестрового) контролю з освітньої компоненти у формі диференційного заліку є уніфікованою та передбачає використання стандартизованих форм.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час підсумкового контролю

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач освіти правильно, точно і повно виконав всі завдання до диференційованого заліку, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. При вирішенні клінічної задачі правильно інтерпретував дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, правильно відповідав на всі поставлені питання і переконливо обґрунтовував свою точку зору, міг запропонувати та обґрунтувати альтернативний варіант рішення з окремих питань.
Добре	Здобувач освіти достатньо повно виконав всі завдання до диференційованого

«4»	заліку, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує викладач. При вирішенні клінічної задачі припускався несуттєвих помилок чи неточностей в інтерпретації даних анамнезу, результатів клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, без суттєвих помилок відповідав на всі поставлені питання, повно обґрунтовував свою точку зору, проте пропозиція альтернативного варіанту викликала утруднення.
Задовільно «3»	Здобувач освіти у неповному обсязі виконав всі завдання до диференційованого заліку, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки. При вирішенні клінічної задачі з помилками інтерпретував дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, не знав окремих деталей, допускав неточності у відповідях на питання, недостатньо правильно обґрунтовував свої відповіді та трактував формулювання, відчував труднощі у виконанні завдань та пропозиції альтернативних варіантів.
Незадовільно «2»	Здобувач освіти не виконав завдання до диференційованого заліку, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними, не може застосовувати теоретичні знання при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок. При вирішенні клінічної задачі не міг інтерпретувати отримані дані анамнезу, результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, відповісти на поставлені питання, або допускав у відповідях суттєві помилки; не міг обґрунтувати свої рішення чи робив це не переконливо. Альтернативних варіантів не пропонував.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

-

Бали з навчальної дисципліни для здобувачів, які успішно виконали програму, конвертуються у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено у таблиці:

Національна оцінка за дисципліну	Сума балів за дисципліну
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння навчальної дисципліни. Конвертація традиційної оцінки в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету програмою «Контингент» за відповідною формулою: Середній бал успішності (поточної успішності з дисципліни) x 40. За рейтинговою шкалою ECTS оцінюються досягнення здобувачів з навчальної дисципліни, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів,

шляхом ранжування, а саме:

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

Шкала ЄКТС встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність), тобто його рейтинг. При конвертації з багатобальної шкали, як правило, межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Оцінка «А» за шкалою ЄКТС не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» - оцінці «добре» тощо. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Такі здобувачі після перескладання автоматично отримують бал «Е». Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється студентам, які відвідали усі аудиторні заняття з навчальної дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань за підрозділами з дисципліни

11. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку та будови тканин щелепно-лицевої ділянки.
2. Особливості аплікаційного та інфільтраційного знеболювання тканин ЩЛД.
3. Техніка провідникових анестезій на верхній щелепі у дітей різного віку.
4. Техніка провідникового знеболювання нижньої щелепи у дітей різного віку.
5. Анестетики, які найбільш часто застосовуються для місцевого знеболення тканин ЩЛД у дітей.
6. Місцеві ускладнення під час проведення провідникової анестезії, їх попередження.
7. Загальні ускладнення під час проведення місцевого знеболювання та їх попередження.
8. Набряк Квінке. Клінічні прояви. Клінічні прояви анафілактичного шоку. Невідкладна медична допомога

9. Показання та протипоказання до видалення постійних та тимчасових зубів.
10. Етапи операції видалення зуба та особливості їх проведення.
11. Особливості видалення тимчасових та постійних зубів.
12. Ускладнення під час та після видалення зубів, їх профілактика та лікування.
13. Причини розвитку, особливості діагностики та лікування гострого одонтогенного періоститу нижньої щелепи.
14. Диференційна діагностика гострого одонтогенного періоститу
15. Диференційна діагностика хронічних періоститів щелеп та особливості їх лікування. Методи місцевого та загального лікування
16. Діагностика та клініка гострого одонтогенного остеомієліту нижньої щелепи та верхньої щелепи..
17. Причини розвитку, діагностика, показання до госпіталізації хворих на хронічний остеомієліт Лікування та профілактика хронічних остеомієлітів щелеп.
18. Артрита скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС). Клініка, методи діагностики, лікування. Хронічні артрита СНЩС.
19. Анкілоз СНЩС. Етіологія, діагностика, диференційна діагностика, клінічні ознаки одно- та двостороннього анкілозу.
20. Клініка, діагностика гострого одонтогенного лімфаденіта. Класифікація, діагностика та клініка хронічних лімфаденітів ЩЛД.
21. Класифікація абсцесів та флегмон щелепно-лицевої ділянки та способи їх діагностик
22. Клініка та діагностика абсцесів, флегмон, що розташовані в ділянці верхньої щелепи.
23. Клініка та діагностика абсцесів, флегмон, що розташовані в ділянці нижньої щелепи.
24. Комплексне лікування абсцесів та флегмон ЩЛД.
25. Фурункули ЩЛД. Карбункули ЩЛД. Клініка, діагностика, лікування.
26. Етіологія, патогенез та клініка гострого епідемічного паротиту.
27. Класифікація запальних захворювань слинних залоз.
28. Етіологія, патогенез та клініка гострого неепідемічного паротиту
29. Лікування гострих паротитів.
30. Гострі та хронічні калькульозні субмаксиліти. Клініка, діагностика, диференційна діагностика.
31. Класифікація травматичних пошкоджень м'яких тканин ЩЛД. Особливості клінічного перебігу та принципи лікування ран, що проникають у порожнину рота.
32. Клінічна картина та лікування ран з дефектами м'яких тканин ЩЛД.
33. Особливості первинної хірургічної обробки (ПХО) ран ЩЛД.
34. Класифікація, клінічна картина переломів верхньої щелепи. Методи їх діагностики. Комплексне лікування переломів верхньої щелепи в залежності від тяжкості травми та віку дитини.
35. Класифікація, клінічна картина переломів нижньої щелепи. Методи їх діагностики. Комплексне лікування переломів верхньої щелепи в залежності від якості травми та віку дитини.
36. Класифікація доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.
37. Класифікація доброякісних пухлин та пухлиноподібних новоутворень кісток щелепно-лицевої ділянки.
38. Остеобластокластома. Клініка, діагностика, лікування.
39. Диференційна діагностика остеобластокластоми з іншими новоутвореннями та злоякісними пухлинами щелепно-лицевої ділянки.
40. Остеома. Клініка, діагностика, лікування.
41. Паратиреоїдна остеодистрофія. Етіологія, клініка, діагностика, лікування.
42. Фіброзна остеодисплазія. Етіологія, клініка, діагностика.

43. Одонтогенні кісти верхньої щелепи від тимчасових та постійних зубів. Діагностика, клініко-рентгенологічна картина, методи лікування.
44. Одонтогенні кісти нижньої щелепи від тимчасових та постійних зубів. Діагностика, клініко-рентгенологічна картина, методи лікування.
45. Фолікулярні кісти верхньої щелепи. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування
46. Фолікулярні кісти нижньої щелепи. Етіологія, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.
47. Банальний та гігантоклітинний епулід. Клініка, диференційна діагностика, методи лікування.
48. Амелобластома. Клінічні проявлення, діагностика, принципи лікування.
49. Одонтома та цементома щелеп. Клініка, діагностика, принципи лікування.
50. Диференційна діагностика одонтогенних пухлин з іншими пухлинами щелеп.
51. Класифікація та клінічні ознаки злоякісних пухлин м'яких тканин щелепно-лицевої ділянки.
52. Клінічні, патоморфологічні та інші додаткові ознаки злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки
53. Комплексне лікування злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки.
54. Диференційна діагностика злоякісних і доброякісних пухлин.
55. Злоякісні новоутворення щелеп. Саркома Юінга.
56. Комплексне лікування злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки
57. Променевий спосіб лікування в комплексному лікуванні злоякісних пухлин.
58. Хіміотерапія злоякісних пухлин щелепно-лицевої ділянки. Ускладнення та їх профілактика.
59. Етіологія, класифікація вроджених розщілин верхньої губи та піднебіння.
60. Вроджені ізольовані розщілини верхньої губи: клініка та принципи хірургічного втручання.
61. Одностороння наскрізна розщілина верхньої губи та піднебіння: клініка, строки та принципи хірургічного втручання
62. Двостороннє наскрізне розщілина верхньої губи: клініка, строки хірургічного втручання.
63. Способи годування дітей з наскрізними розщілинами піднебіння.
64. Клінічна картина вроджених односторонніх розщілин верхньої губи та піднебіння. Строки та принципи хірургічного втручання.
65. Двостороннє розщілина твердого і м'якого піднебіння. Доопераційна підготовка таких дітей і строки хірургічного втручання.
66. Комплексне лікування та строки його проведення хворим з вродженим розщілиною піднебіння.
67. Медико-соціальна реабілітація хворих з вродженими вадами тканин щелепно-лицевої ділянки.
68. Особливості перебігу, показання, строки та види хірургічного втручання при коротких вуздечках губ і язика, мілкому присінку рота.
69. Анкілоз СНЩС. Клініка, діагностика, лікування.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Pediatric Oral and Maxillofacial Surgery: підручник /Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л.; за ред. Л.В.Харькова. – К.: ВСВ “Медицина”, 2015, 104 С.
2. Яковенко Л.М., Чехова І.Л., Єгоров Р.І., Алгоритми виконання стоматологічних маніпуляцій з дисципліни «Дитяча хірургічна стоматологія» до комплексного практично-орієнтованого державного іспиту зі стоматології. – К.: Книга-плюс, 2017. – 40 С.

3. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку =Pediatric Oral and Maxillofacial Surgery : підручник / Л.В. Харьков, Л.М. Яковенко, Н.В. Кисельова ; за ред. Л.В. Харькова. — 2-е вид. — К. : ВСВ «Медицина», 2020. — 104 с.

4. Наказ МОЗ України № 1614 від 03.08.2021р. Гігієнічна та хірургічна обробка рук, гігієнічне миття рук медичного персоналу. Порядок надягання та знімання ЗІЗ. Інфекційний контроль.

5. Наказ МОЗ № 635 від 09.09.2014р. «Ведення обліку лікарських засобів та медичних виробів».

6. Наказ МОЗ України № 584 від 16.12.2003р. «Про затвердження Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах».

7. Наказ МОЗ 31.10.2024 № 1827 Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів»

8. Наказ МОЗ № 552 від 11.08.14р. «Дезінфекція, передстерилізаційне очищення та стерилізація медичних виробів».

9. Наказ МОЗ України № 259 від 02.04.2013 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил».

10. Наказ МОЗ України № 1614 від 03.08.2021р Гігієнічна та хірургічна обробка рук, гігієнічне миття рук медичного персоналу .

11. Наказ МОЗ України № 882 від 06.05.2021р. «Про затвердження санітарно-протиепідемічних правил і норм використання ультрафіолетового бактерицидного випромінювання для знезараження повітря та дезінфекції поверхонь в приміщеннях закладів охорони здоров'я».

12. Наказ МОЗ 03.08.2020 № 1777 Про затвердження заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами

13. Наказ МОЗ України від 16.12.2024 № 2103 "Про затвердження Порядку проведення екстреної постконтактної профілактики у працівників, які проводять тестування на ВІЛ або надають медичну допомогу..."

Додаткова:

1. Харьков Л.В. Яковенко Л.М. «Причини послідовності та механізми розвитку клініко-рентгенологічних симптомів при анкілозах скронево-нижньощелепового суглоба у дітей»./ Новини стоматології , - №2 – 2009.- ст. 14-17
2. Кисельова Н.В. Комплексні діагностика та лікування гемангіом щелепно-лицевої ділянки у дітей: автореф. дис ... канд.мед.наук: /14.01.22/ /МОЗУ; НМУ ім.О.О.Богомольця. - К., 2016, 20 С.
3. Хірургічна стоматологія дитячого віку: підручник/ Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л.; за ред. Л.В.Харькова. – К.: Книга-плюс, 2003. 496 С.
4. Eckehard Kostka, Simon Meissner, Christian H. Finke, Manlio Mandirola and Saskia Preissner. Multidisciplinary Treatment Options of Tooth Avulsion Considering Different Therapy Concepts, The Open Dentistry Journal, 2014, 8, 180-183 p.
5. Тимофєєв О.О. Захворювання слинних залоз. – Львів: ВНТЛ-Класика, 2007. – 160с
6. «Онкостоматологія» Центіло В.Г. Ярова С.П. Ніконоров Ю.О. Монографія Донецьк Норд-прес 2009 160ст.
7. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія дитячого віку: підручник/ Харьков Л.В., Яковенко Л.М., Чехова І.Л.; за ред. Л.В.Харькова. – К.: ВСВ «Медицина», 2015, 496 С.

13. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. Державний експертний центр МОЗ України
<http://www.dec.gov.ua/index.php/ua>

2. Національна медична наукова бібліотека України
[http\library.gov.ua\](http://library.gov.ua/)

3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
[http\\www.nbuv.gov.ua\o](http://www.nbuv.gov.ua/)

4. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України <https://moz.gov.ua/>